

מעדותן של רחל שיץ ואסתר קיכלמכר על כומר שהסתירן במנזר

אסתר: בשלושה-עשר לספטמבר '43 הגענו לרומא יחד עם הגרמנים. שם גם-כן הקבוצה שתמיד מארגנת ארגנה אותנו, ואת כל היהודים שהגענו הכניסו אותנו לבית-יתומים וישנו על הרצפה. משפחות יהודיות מהגטו ברומא הזמינו כל פעם ילדים לאכול צהרים. עד שגם-כן שם היה פנסיון, שזה לא בית-מלון אלא זה בתוך בית-מלון בקומה אחת, ולשם הכניסו אותנו. שם היינו אבל גם-כן כל פעם פחדנו מהגרמנים, והקשבנו לרדיו מה המצב. בשישה-עשר לאוקטובר '43 בא בבוקר אחד שם מהקהילה ברומא, אמרו שבלילה לקחו את כל היהודים מהגטו, שאנחנו נצא לרחוב, ושלא נחזור כל היום לבית-מלון הזה. באמת הסתובבנו כל היום ברחוב. גם הכומר הזה שטיפל ביהודים במרסיי הוא היה צריך לברוח ממרסיי, כי הגרמנים חיפשו אותו.

ש. אז גם הוא הגיע לרומא.

אסתר: הוא גם הגיע לרומא, והוא הסתיר אותנו במנזר.

רחל: הוא גם דאג לקבל כסף מהג'וינט דרך הוותיקן. הוא חילק, הוא עזר, הוא נתן לנו אוכל, והוא דאג לכל הדברים האפשריים, אולי לאלף איש הוא דאג.

ש. כולם היו ילדים?

רחל: לא כולם היו ילדים, היו גם-כן עם הורים.

אסתר: היה למשל גם-כן זוג או משפחה ששכרו דירה ברומה, שילמו והכל, ואיך שהם נכנסו לדירה עצרו אותם. בשישה-עשר לאוקטובר היינו כל היום ברחוב, אחר-כך עברנו לגור במנזר. אחר-כך אמרו שבמנזר הזה זה מסוכן, אז נשארנו קבועים במנזר הראשון, אבל הלכנו לישון במנזר אחר.

רחל: זה תמיד הכומר הזה שדאג לנו, הוא חיפש לנו מקומות איפה להיות. לנו היו שני מנזרים, אחד שהיינו כרגיל, ומדי פעם היינו צריכים ללכת לישון במקום אחר...

ש. אבל במנזר ידעו שאתן יהודיות?

רחל: כן, בוודאי.

אסתר: הכומר הרורה פר מארי בנווה שבאיטלקית היו קוראים לו פדרה בנדיטו, הוא סידר לנו גם-כן במנזר מסוים שיתנו לנו צלחת איטריות לאכול, כי לא היה לנו מה לאכול ובוודאי לא מבושל...

ש. מתי שוחררה רומא?

רחל: ב-4 ליוני '44. אז כולם יצאו לרחוב, ראינו את המכונית של הרב עם מגן דוד. אז גם חזר הכומר, כי הוא הסתתר במנזר של נשים.

אסתר: גם הכומר היה צריך להסתתר, כי הגרמנים חיפשו אותו.

רחל: ביום שחרור רומא כולם רצו לבית-הכנסת וגם הכומר הגיע. אחר-כך חגגו איתו, הוא קיבל ספר משהו מאוד נדיר שנתנו לו במתנה.

אסתר: לבסוף הרי נשארנו בקשר עם הכומר הזה שהוא הציל, הוא מאוד עזר לנו...
רחל: אני התכתבתי איתו כל השנים.

אסתר: הוא רצה לבסוף להיות שמש בבית-הכנסת פה בארץ.
רחל: הוא עזר המון, אמא שלי תמיד חשבה שהוא יהודי.
ש. אבל הוא לא יהודי?
רחל: לא, לא, הוא היה ממשפחה נוצרית.

אסתר: הוא מת בגיל תשעים ועד אז היינו תמיד איתו בקשר.
רחל: הייתי איתו בקשר, פעם היינו אצלו גם בפריז. קיבלתי גם הזמנה לאזכרה שלו.
ש. הוא ביקר בארץ?
רחל: כן, הוא ביקר בארץ, הקהילה האיטלקית מרומא...
ש. הוא נשאר לגור ברומא?
רחל: לא, הוא היה אחר-כך בפריז, הוא עבר לפריז. אבל הקהילה היהודית מרומא סידרה לו כרטיס, הביאו אותו, הוא בא לכאן, הוא היה גר בדירה של אסתר כי היא בדיוק הייתה בחוץ-לארץ. פה כיבדו אותו באופן רשמי במשרד הדתות, ולקחו אותו לכל מיני טיולים פה בארץ, מאוד כיבדו אותו. הוא באמת עשה הרבה, הוא ממש הציל אלף איש.
ש. במנזרים?
רחל: במנזרים, והוא גם דאג לאוכל, הוא דאג לכסף שהג'וינט שלח, הוא חילק, והוא נתן גם אוכל מהמנזר שלו.

מקור: ארכיון יד ושם 0.3/11725